

CELISTVOSTI V RARITY PŘETVOŘENÉ (26)

Poštovní správa osvobozeného Československa se rozhodla v roce 1946 změnit vzhled výplatních otisků. Pošta opustila starý tvar výplatní razítka v otisku, kterým byla "větrná růžice" s posláním posílat zásilky do všech směrů ve světě. Mezi sběrateli však zdomácněl výraz "motýlek" připomínající křídla motýla, i když byly čtyři... Stalo se tak na základě Věstníku ministerstva pošt č. 62 ze dne 17. 12. 1946. **Tvar nového výplatního razítka připomínal poštovní známku, pšta ji nazvala "razítko ve tvaru obdélníka, který je zoubkován". Mezi sběrateli zdomácněl název "pseudoznámka". Tento tvar vydržel až do dneška a převzala jej i Česká republika, jakož i Slovensko. Průlomem od roku 2014 jsou digitální výplatní otisky, které opustily mázev Československo (nově Česká pošta) a výplatní razítko otisku ve staré formě se změnilo se souhlasem UPU na smíšenou formu nutných údajů.**

Výplatní razítko bylo v následujících letech postupně ve výplatních strojích na tento tvar měněno. "Motýlek" vydržel až do roku 1951, tedy asi pět let po úředním ohlášení této změny (byl jím otisk Francotyp - FR 6h - 4m uživatele Ústředná sociálna poisťovňa Bratislava - dohlédací pošta BRATISLAVA 2, datum 13. 7. 1951. Pozdější datum celistvosti s otiskem výplatního razítka ve tvaru "motýlka" zatím nikdo nenahlásil. Dát se to může.

Kdo jiný by změnil starý tvar výplatního razítka za nový než generální zástupce firmy Francotyp v Československu, tehdy ještě firma B. Jarolímek Praha u svého oficiálního výplatního stroje Francotyp FR 6h - 4m (viz obrázek), a velmi i zéhy - má nejranější celistvost nese datum 13. 2. 1947 (tento stroj vyplácel korespondenci firmy). Zatím jsem nenarazil na dřívější datum, co ž se může stát. Doplňuji, že firma B. Jarolímek měla více strojů, ale předváděcích. I zde se "pseudoznámka" může vyskytnout, ale nebyly to celistvosti poštou prošlé, což je má nejvyšší preference při hodnocení celistvostí a jejich hodnoty. Vypadá to, že tento otisk v Československu byl prvním, kdy došlo k této změně.

Rozhodnutí poštovní správy bylo zajímavé ještě z jednoho hlediska. Dne 29. 10. 1946 povolila jeden z posledních motýlků u nás. Týkal se stroje HASLER, který byl umístěn na poště PRAHA 1 ve formě poštovního výplatního stroje a nesl v sobě R-obrazec na doporučené zásilky. Za dva měsíce bylo vše jinak. Objevila se "pseudoznámka".

A ještě jedna zajímavost. Poštovní správa v roce 1946 rozhodla o tom, že denní razítka otisku nebudou již jednokruhové (1K), ale dvoukruhové a později i dvoukruhové s můstky (2K, 2K-m). To je ale jiná kapitola.

Tyto celistvosti roku 1946 a 1947 s těmito a podobnými by rozhodně neměly chybět v žádném exponátu jednak specializovaném dotýkajícího se výplatních otisků, ale též v exponátech dokumnetujících obnovu poštovního provozu v Československu v letech 1945 a dále. Bohužel chybí, a navíc jsou oceňovány neobjektivně nejvyššími medailemi. Navíc hraniční data je to nejcenější, co činí každý obor, nejen obor výplatních otisků, tím pravým ořechovým...

